

הירי על ישראל מלבנון והשלכותיו

מאת ד"ר דורון מצא

מבט מבס"א מס' 2,111, 2 באוגוסט 2021

תקציר: הירי הארטילרי מלבנון לשטח ישראל מתחבר עם האסטרטגיה הכוללת של חמאס, שהתחדדה במהלך מלחמת עזה האחרונה, להרחיב את טווח העימות בינו לבין ישראל.

שתי הרקטות ששוגרו בשבוע שעבר מלבנון לשטח ישראל לא היו המופע הראשון מסוגו. קדם לכך אירוע דומה במהלך מבצע שומר נחומות במאי 2021. בשני האירועים מדובר ככל הנראה בגורמים פלסטינים המזוהים עם חמאס שפעלו בהסכמה שבשתיקה מצד בעל הבית האמיתי בלבנון – חיזבאללה.

ידוע שלעיתים אירוע בודד שעד לא מכבר נתפס כחריג הופך לדפוס קבוע. מה שאולי החל כסוג של הזדהות של גורמים פלסטינים בלבנון עם חמאס עלול להפוך לשיטת פעולה קבועה שתאפיין גורמים אלה ותפר את המציאות השקטה שנשמרה בגזרה זו מאז מלחמת לבנון השנייה.

לתרחיש שבמסגרתו גורמי חמאס בלבנון יטפטפו מידי פעם טילים לכיוון צפון ישראל יש סבירות לא רעה להתממש. הדבר עולה בקנה אחד עם מגמתו האסטרטגית של הארגון, כפי שהתבטאה לפני ובמהלך מבצע שומר החומות, לנתץ את ההקשר המקומי של העימות בינו לבין ישראל ולחברו למצב הכללי במזרח התיכון, בראש וראשונה המאבק במגמת הנורמליזציה הישראלית-ערבית. מבחינת חמאס הפרעות בערי ישראל במהלך מלחמת עזה, כמו גם חימום האווירה ביהודה ושומרון, היו חלק ממגמה זו שלאורה יש לנתח את עניינו בהרחבת העימות הצבאי ללבנון.

הירי מלבנון לכיוון ישראל לא רק משרת את המאמץ להרחבת מסגרת העימות הכולל עם ישראל אלא אף משתלב במתח הקבוע של חמאס בין הצורך לנהל ולשקם את רצועת עזה לרצון להתעמת עם ישראל. בחודשים שלאחר מבצע שומר החומות גילה חמאס זהירות רבה יחסית בהתנהלותו מול ישראל וניסה לחדש את הפרחת בלוני התבערה והנפץ תוך הימנעות מיירי רקטות העלול לחדש את הלחימה. בהיבט זה עלולה העתקת ההתעמתות ללבנון להעניק לחמאס כלי טקטי-אופרטיבי נגד ישראל המרחיק את זירת ההתכתשות הפוטנציאלית מעזה לדרום לבנון ומעניק לרצועה ביטחון יחסי מפני תגובת ישראל, שגם כך מגלה סוג של מבוכה ביחסה לאירועי הירי בצפון ולאופן בו עליה להגיב.

התפתחויות אלה מתרחשות על רקע התפוררותה הפוליטית-חברתית של לבנון (שמעולם לא תפקדה כהלכה), שלא רק מאפשרת לאותם גורמים לנצל את שטחה לירי על ישראל אלא אף מחלישה את יכולתו של צבאה לאכוף מרותו על הגורמים הפלסטינים הסוררים .

עדיין לא ברור מה חלקו של חיזבאללה בשני אירועי הירי: האם העניק אישור מראש לביצועם או שהאירועים התרחשו תחת אפו תוך ניצול התמקדותו באירועים ובתהליכים המתרחשים בלבנון. כך, או אחרת, בנסיבות הנוכחיות יתקשה חיזבאללה לבלום אירועים דומים נוספים. כתוצאה מכך עלול דפוס חוזר ונשנה של ירי מצד גורמים פלסטינים המזוהים עם חמאס משטח לבנון להעמיד את ישראל בפני אתגר משמעותי.

עד היום התבטאה התגובה הישראלית בירי תותחים לשטח לבנון כמעט ללא מטרה מוגדרת, לצד אמירות פומביות של הדרגים המדיני והצבאי שישראל לא תשלים עם התפתחות מציאות זו. אך אמירות לחוד ומעשים לחוד. הישנות תקריות ירי העלולות להפוך את הצפון לזירת התכתשות מחודשת על רקע התפוררותה של לבנון תהיה בבחינת מציאות חדשה. או אז תאלץ ישראל להתמודד עם שאלת התגובה ויכולתה למנוע את הירי: האם הכתובת לתגובה תהיה לבנון - במציאות של קריסת המדינה וחולשת צבאה שתפחית מיכולתם למנוע אירועים כאלה - או חיזבאללה, דבר שיחשוף את ישראל לאפשרות של חילופי מהלומות עם הארגון. מדובר בדילמה לא פשוטה, וכלל לא ברור אם יש לישראל בעת הנוכחית את הכלים והיכולת למנוע מטפטופי ירי בודדים להפוך לממטרים פזורים.

המאמר התפרסם במקור ראשון ב-22.7.2021.

* ד"ר דורון מצא הוא חוקר במרכז בס"א, מילא בעברו תפקידים בכירים במערך המודיעין הישראלי.